

Lärarhandledning

Industrialiseringen i Örebro län

Introduktion

Detta material är tänkt att fungera som handledning för lärare som vill arbeta med museets läromaterial om industrialiseringen. Läromaterialet är lokalt förankrat i Örebro och fokuserar på tidsperioden 1850-1945. Syftet är att arbeta med läromaterialet på ett sätt som ska väcka tankar och diskussion kring en central fråga: *var industrialiseringen bra eller dålig för människan?* Syftet är inte att eleverna ska kunna besvara frågan, utan att de ska kunna reflektera kring den utifrån de olika lokala exempel som presenteras. Genom materialet hoppas vi att eleverna ska kunna komma närmare historien med hjälp av bilder, föremål, berättelser och miljöer.

Syfte och målgrupp

Materialet riktar sig till gymnasiekurser i historia.

Syftet är att träna elevernas förmåga att:

- använda historiskt källmaterial,
- analysera och reflektera kring samhällsförändringar,
- tillämpa historiska begrepp,
- diskutera hållbar utveckling (socialt, ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt).

Läroplanskopplingar

Centralt innehåll (Historia 1b):

- Konsekvenser av industrialisering och demokratisering, till exempel när det gäller resursfördelning, miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet.
- Centrala globala förändringsprocesser och händelser, till exempel jordbrukets utveckling, teknisk utveckling, förändrat resursutnyttjande, migration, kolonialism och frigörelse, folkmord, konflikter och internationellt samarbete. Långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.
- Tillämpning av historiska begrepp på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Hur begreppen aktör och struktur, orsak och konsekvens samt kontinuitet och förändring kan användas för att beskriva och förklara historiska förhållanden och förändringsprocesser.
- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor, till exempel arkivmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av frågor kopplade till delar av det historiska innehållet.

Struktur och upplägg

Läromaterialet består av två elevhäften som kan arbetas med på olika sätt, beroende på hur du som lärare föredrar att arbeta med eleverna. De kan få arbeta med häftena individuellt eller i grupp. De kan arbeta med det som huvudsakligt material på temat, eller som ett sidospår. Ett sätt att arbeta med materialet är att låta eleverna arbeta i grupper, där vissa grupper arbetar med materialet för Industrialisering och stad och vissa grupper med materialet för Industrialisering och arbete. Sedan kan presentationer och jämförande diskussioner genomföras, så att eleverna får lära varandra om olika aspekter av industrialiseringen i Örebro Län. I materialet finns följande olika uppgifter med tillhörande teman:

- **Bildanalys** – Identitet och ideal
 - **Stad och bygd** – Rumslig förändring och hållbarhet
 - **Föremål** – Konsumtion, vardag och miljöpåverkan
 - **Bostad och arbete** – Klass, kön, barn och vardagsliv
- Varje del innehåller frågor, reflektioner och kopplingar till huvudfrågan.

Arbeta med programmet

Låt eleverna:

- Arbeta i grupper med ett tema vardera.
- Analysera bilder och föremål.
- Läs personberättelser och levandegöra historien.
- Skriva reflektioner och delta i debatt om industrialiseringen var bra eller dålig.
- Använda historiska begrepp och koppla till samtida frågor om hållbarhet.

Begrepp

- Industrialisering
- Klass
- Borgare
- Arbetare
- Självhushållning
- Konsumtion
- Urbanisering
- Välfärd
- Hållbar utveckling
- Historia underifrån
- Förändring och kontinuitet

Före arbetet med materialet

- Aktivera förkunskaper: Vad vet eleverna om industrialiseringen sedan tidigare?
- Introducera industrialiseringen som händelseförlopp.
- Introducera centrala begrepp.

Tips efter arbetet med materialet

- Reflektion kring huvudfrågan: Var industrialiseringen bra eller dålig för människan?
- Gruppdiskussion eller debatt.
- Skapa presentationer, affischer eller poddar utifrån olika perspektiv (barn, kvinnor, smeder, etc.).
- Besök Gråbo (går att boka visning på olm.se/skola-och-visningar), Göthlinska gården eller en liknande miljö i närområdet.
- Arbeta tvärvetenskapligt med svenska (berättande) eller samhällskunskap (välfärd, klass).

Källor där information och bilder är hämtat från:

Örebro läns museum: <https://digitaltmuseum.org/>.

Gråbo utställningsmaterial och guider.

Visnings- och inläsningsmaterial från museet (2020–2025).

Det svenska samhället, Susanna Hedenborg & Lars Kvarnström, Lund: Studentlitteratur, 2019.